

Tehetségtermelés

A Kapitalista társadalom minden olyan intézménye, mely a megnyomorított, beteggé lett emberanyag látszólagos megjavítását tűzte ki célul, tiszta hipokrizis volt és bármennyire intézményesen volt is szervezve, mégis csak jólétkonysági jellegű maradt, mert mindaddig, amíg a dolgok gyökerére nem tapintunk, csak látszatomunkát, népcsalást, a legjobb esetben önámítást végzünk. Az egyik oldalon az egészség és emberanyag erőszakos megnyomorítása, elnyomása, letiprása, tönkretéve, a másik oldalon a humanisztikus máz, amelylyel a legszemetszúróbb esetet elfedni igyekeztek: ez a kapitalista gyermekvédelem mérlege.

A legnagyobb erőfeszítéssel, néha talán tiszteletreméltó naiv jóakarattal igyekeztek a teljesen elrontott, testileg, lelkileg idegileg nyomorékokat, félig-meddig rekonstruálni. Sok jó energiát fordítottak arra, hogy egy tönkrement testet hangzatos nevű eljárások impresszióival félig-meddig feljavítsanak, hogy a termelőmunkát talán utolsó kulvá beállíthassák és közben féltlenül nézték azt, hogy a legelsőrendű, leghasználhatóbb, testileg ép, lelkileg nemes, észben hatalmas, tehetségekben bővelkedő gyermekek ezrei kerülnek az utcára, vesznek el, lesznek beteggé, válnak nyomorékká és talán soha tudatára sem jöhetnek tehetségüknek.

Ha a szubjektív és szentimentális, nyafogó, embersajnáló szempontoktól eltérhetünk és csak az ökonómiátlan, észszerűtlen, sziszifuszi munkafolyamatot nézzük, melylyel nyomorult, nyomorék, megnyomorított gyermekeket, akik egy egészséges, erős emberiség számára a legtöbb esetben úgy is elvesztek, az eredményével semmiképpen arányban nem álló munkával igyekeztünk *félemberekké* tenni. — de ugyanakkor az *egész* emberek nevelésével nem törődünk: látjuk, hogy a világ ujjáformálásának útja nem is annyira

szentimentális embermentés, mint inkább az ugyanis veszendőről való lemondás által felszabadult energiáknak, a legjobb, legelsőbbrendű emberek termelésére, nevelésére való fordítása.

Ahogy beláttuk azt, hogy a régi társadalom egyéb hibáinak foltozása helyett nekünk még akkor is az egészen új építésével kell foglalkoznunk, ha a régiben még volt is némi érték, mert a régiben levő érték sokszor felváltható az újban, de a befoltozott hiba mindig csak folt és hiba marad, úgy be kell ezt látnunk a pedagógiában is és egyes hibás emberpéldányokról az újak, egészségesek érdekében teljesen le kell mondanunk. Sokszor tapasztalt hibája volt a kapitalista iskolarendszernek is, hogy a fogyatékos tehetségu gyermekek *gazdagabbjának* gyógy-paedagógiai nevelésére például annyi gondot fordított, amennyi gondja az egészséges, tehetséges, de „szegény” gyermekek számára sohasem volt. A burzsoáhhülyék és imbecillisek százai számára kertek és erdei iskolák álltak rendelkezésre, míg a *tehetségesek ezrei iskolakaszárnyákban őrlődtek fel*.

A mi fiatal, új társadalmunk azonban nem nélkülözheti a friss erőket és nagy tehetségeket, a nagy szervezőket. A semmiből kell a magunk új, nagyszerű, eddig még sohasem látott világát megteremtőnk, előhívni. Soha számba nem vett embermasszák életét, létét, kulturáját és termelését kell megorganizálnunk. Nem embercsoportok, nem osztályok, nem kasztok, nem kiváltságosok, nem egyesek életfeltételeiről, hanem az *egész világ minden dolgozójának létéről van szó*. *Új feladatok a maguk hallatlan méreteiben várnak megoldásra*.

Zsenikre van szükségünk. A kapitalizmus már ugyanis tönkretett szerencsétlen kis áldozatairól le kell mondanunk, fájdalommal kell bucsút venni tőlük és hozzá kell fognunk az új emberek, a nagystilű, nagytehetségű, fel-

szabadult lelkü, ép és teremteni tudó emberek kialakításához, neveléséhez, szabad kifejtéséhez. A gazdaságosabb, nagyarányu termelés, a javak mennyiségének közkinccsésé tevése nagy művészeket, nagy tudósokat, az új termelési és igazgatási rend kifejlesztése nagy szervezőket kíván. Amikor az egész emberiség szomjas és friss lélekkel les minden nagy művészi megnyilatkozást, mely most már nemcsak a kiváltságosaké, hanem mindenké; amikor egy új Michel Angelo az egész világnak teremt; amikor a találmányok már nem a kapitalista gyárak féltve őrzött titkai, hanem az egész emberiség haladásának lépcső-

**fokai; amikor az államférfiak nem kikérde-
ketek irányítanak, hanem az emberiség érde-
kében dolgoznak: akkor van szükség igazán
a nagy emberekre, akik vannak, itt élnek,
már megszülettek és a mi feladatunk, hogy
zsenijük teljes pompájában kivirágozhassék.**

Szükségünk van tehát a **tehetséges gyer-
mekek külön gondos nevelésére.** Vigyázzunk
rájuk, mert **ezek az emberiség legnagyobb
kincsei.** Ezek eddig kétségbeesett harcot viv-
tak az átlagiskola, átlagtanulói között, nem
tudtak beleilleszkedni a középszerbe és vagy
visszafejlődtek, vagy soha meg nem nyilat-
koztak.

A tanácsköztársaság feladata, hogy az
emberileg legjobbakat a rendelkezésünkre álló
legnagyszerűbb pedagógiai eszközökkel ne-
velje, hogy egészségük kifejlődésében semmi
akadályra ne találjanak.

Az egyéni tehetségek szerint ki nem vá-
logatott gyermekanyag együttes tanításánál
eddig mindig az **átlagtehetségű tanulók gyer-
gőbb értelmi képességeihez szabták az anya-
got és így az okosabbak nívójukon alól ma-
radnak.** Az új iskola, a fent kifejtett okokból,
más módszerekkel akar foglalkozni a **tehetsé-
ges gyermekekkel.**

Itt nem kell attól félni, hogy ez az egyen-

*lőtlenségnek egy újabb forrása lesz ember és
ember között. Az a különbség, ami a tehetsé-
gek fokában áll, adva van, jogos és igazságos,
megszüntetése az emberi haladás megszünte-
tése lenne. Ha a tehetség szabad kifejlődése
nem lesz osztálykiváltság többé, ha ész és ki-
válóság az emberiség szolgálatában áll majd
és nem magánérdekeket szolgál többé, akkor
szívesen hajlunk meg előtte, várjuk, becsül-
jük és tiszteljük azt.*

A közoktatásügyi népbiztosság azokra a
kapitalista vádakra, hogy a kommunizmus
kiöli a kulturát és ellensége annak, azzal fe-
lel, hogy **felállította a tehetséges proletárgyer-
mekek otthonát és iskoláját, ahol a legnagyobb
kulturanyagot a legmagasabb kulturában és
kulturának neveli.** Ez az intézmény egyszer-
smind kísérleti iskolája is az új pedagógiai
és gyermektanulmányi módszereknek. Az ott-
honnal nagy kert is kapcsolatos, ahol úgy a
szabaddban tanítás, mint a kerti foglalkozta-
tás is keresztülvihető.

K. F. J.

Foklye